

Til:
Kunnskapsdepartementet

Dato:
23.09.2019

SAMSKIPNADSRÅDETS INNSPILL TIL NOU 2019:12 LÆREKRAFTIG UTVIKLING-LIVSLANG LÆRING FOR OMSTILLING OG KONKURRANSEEVNE.

Samskipnadsrådet er samarbeidsorganet for landets 14 studentsamskipnader, som tilbyr et bredt omfang av velferdstjenester til om lag 273 000 studenter. Studentsamskipnadene er ideelle private aktører som sørger for at studentene får et helhetlig tjenestetilbud spesielt tilpasset studiesituasjonen.

Samskipnadsrådet takker for muligheten til å komme med høringssvar til Kunnskapsdepartementet om NOU 2019:12 Lærekraftig utvikling-Livslang læring for omstilling og konkurransevne.

Samskipnadsrådet vil først komme med noen generelle bemerkninger til utredningen, deretter kommenterer vi noen av tiltakene vedrørende studentøkonomi.

Samskipnadsrådet mener det er viktig at utdanningstilbudet gjøres tilgjengelig for flere og at det må kunne tas i kombinasjon med arbeid. Det er derfor positivt at utvalget i sitt arbeid har sett på både tilbyder-, etterspørsel-, støtte- og arbeidssiden. Samskipnadsrådet savner imidlertid tydelighet om hva det vil si å være en student.

DEFINISJON AV STUDENT

Hvem er egentlig studenter og hva avgjør om en student får tilgang på tjenester rettet mot studenter? Utredningen inneholder definering av en rekke sentrale begrep, men vi finner til vår overraskelse verken student eller kandidat i oversikten eller ytterligere redegjørelser. Samskipnadsrådet savner en grundigere tilnærming til hva det vil si å være en student, og hvilke rettigheter (og plikter) det innebærer. For Samskipnadsrådet er dette vesentlig både fordi omfanget av etter- og videreutdanning øker/vil øke, og fordi fagskoler og universitets- og høyskoler har rett (og/plikt) til å være del av en studentsamskipnad (som tilbyr tjenester til studenter), men det er utdanningsinstitusjonene som avgjør hvem som er studenter.

En student defineres av Samskipnadsloven §3, tredje ledd, som personer med studierett ved universitet, høyskole eller fagskole, som betaler semesteravgift. Betalingen av semesteravgift er som hovedregel knyttet til semesterregistrering, og dermed en betingelse både for å kunne gå opp til eksamen og for å motta støtte fra Lånekassen. Det er utdanningsinstitusjonen som avgjør hvilke

studenter som skal semesterregistrere seg og dermed betale semesteravgift til studentsamskipnadene. Det er ikke egne bestemmelser om etter- og videreutdanning i samskipnadsloven.

Universitets- og høyskoleloven § 3-10, fjerde ledd, gir institusjonene mulighet til å ta betaling for å dekke eksamenskostnader fra eksamenskandidater som ikke er tatt opp ved et studiet. UH-loven viser til kandidater i eksamenssammenheng, men generelt til studenter (som gruppe). Ved at institusjonene selv avgjør hvilke emner og programmer som krever semesterregistrering, kan det dermed oppstå gråsoner og variasjoner mellom institusjoner, eksempelvis at etter- og videreutdanning gir studiepoeng, men ikke krever semesterregistrering. I lys av utredningen og iverksettelse av tiltak fra den, mener Samskipnadsrådet det er viktig å tydeliggjøre hvilke krav og retningslinjer som skal gjelde for semesterregistrering.

Det kan være at det er mer hensiktsmessig å knytte studentbegrepet (og semesterregistrering) opp mot studiepoeng, fremfor eksamen, slik det er i dag. Et tydeligere skille mellom studenter i ordinært studieløp/gradsstudenter og de som tar etter- og videreutdanning kan også være en løsning. Eventuelle endringer bør uansett ta høyde for at lovutvalget for universitet- og høyskolesektoren ser på blant annet vurderingsformer (fra klassisk skoleeksamen til mer løpende vurdering), som kan ha innvirkning på dagens praksis for semesterregistrering.

Samskipnadsrådet mener det bør være felles retningslinjer for hvem som skal betale semesteravgift og hva som skal legges til grunn.

TILLEGGSLÅN I LÅNEKASSEN FOR PERSONER OVER 30 ÅR PÅ INNTIL 80 000KR

Begrunnelsen for at denne gruppen skal få muligheten til å ta opp ekstra lån er blant annet at de har ekstra forpliktelser. Forpliktelsene er knyttet til livssituasjon, men utvalget knytter forslaget til alder. Samskipnadsrådet er av den oppfatning at studiestøtten generelt er for lav, og spesielt lav for studenter med barn. Derfor har en økt studiestøtte vært blant Samskipnadsrådets statsbudsjettinnspill i en årrekke. Samskipnadsrådet oppfatter aldersdifferensiering som lite hensiktsmessig og mener man heller bør se grundigere på støtteordningene knyttet til livssituasjon, eksempelvis studenter med barn.

Regjeringen har allerede varslet at tillegglån kommer i statsbudsjettet for 2020. Dette mener vi er uheldig både fordi høringsprosessen enda ikke er avsluttet, men også fordi dette er et tiltak som utvalget anbefaler at først testes ut i mindre skala.

ØVRIGE ENDRINGER I LÅNEKASSEN

Samskipnadsrådet registrerer Norsk studentorganisasjon¹ sine kommentarer til forslaget om å reversere gradomgjøringslån for personer over 35 år (tiltak 16 e). Det var stor misnøye blant studenter da gradomgjøring ble innført og dersom det skal fjernes, bør ikke alder være det avgjørende kriteriet, i likhet med vårt syn på tiltak 2.

Samskipnadsrådet mener det kan være fornuftig å gjøre justeringer eller avvikle av krav om 50% studiebelastning og varighet på ett semester. En eventuell endring til proporsjonal studiestøtte må ikke medføre en nedgang for heltidsstudenter. Samskipnadsrådet har ingen særskilt preferanse hva gjelder de øvrige foreslåtte endringene.

Samskipnadsrådet ønsker å understreke at eventuelle endringer i studiestøtte og tilbud fra Lånekassen bør utredes nærmere og testes ut i mindre skala først. Studiestøttens formål er å sikre like muligheter til utdanning, et prinsipp som må ligge til grunn i en helhetlige vurderingen av Lånekassens tilbud.

På vegne av Samskipnadsrådet,

Lisbeth Dyrberg
Styreleder

---

¹ Morgenbladet 27.juni 2019: [“Som å innføre en bomring for kunnskap”](#) av Håkon Randgaard Mikalsen (NSO-leder 2018/2019).